

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришення "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man., Canada

П'ЯТИЙ ЗІЗД СТОВАРИШЕННЯ УКР. РОБ. ДІМ.

В середу, 6. лютого, о годині 10.30 рано розпочався в Українській Робітничій Домі в Вінніпегу П'ятий Зізід Стіваришення Українських Робітничих Дім в Канаді. На цей Зізід прибули делегати й делегатки зі всіх сторін Канади, прибули в такій числі, як ще ніколи до цього часу. Представлені є майже всі філії й відділи Стіваришення, як також існують відділи Секції Женщин-Робітниць при Стів. У.Р.Д. Є представники й від фермерських організацій і також від братніх організацій. Офіційно представлені є наступні місцевості: Монреал, Кве.; Онтаріо: Тіміс, Ошава, Торонто, Веланд, Гемптон, Віндзор, Форт Сіті, Нью Лондон, Порт Артур, Вест Форт; Манітоба: Трансконна, Іст Килдонан, Вінніпег, Вінніпег Біч, Портелд ла Прері, Нарол, Ді Пес; Саскачеван: Ріджайна, Мус Джо, Саскатун, Перд'ю, Свіфт Корент; Альберта: Медісія Гет, Летбридж, Колгорт, Даймонд, Дромгелер, Кеґарі, Веревіа, Едмонтон, Бевеґлей, Гікрест, Белю; Бритіш Колумбія: Трейл і Венкувер.

Всі вище наведені місцевості є представлени 44 делегатами. Відділи Секції Женщин-Робітниць прислали делегаток з наступних місцевостей: Торонто, Трансконна, Іст Килдонан, Вінніпег, Ріджайна, Мус Джо і Едмонтон. Разом є чотирнадцять делегаток. Відділи Секції Женщин-Робітниць в Тіміс, Віндзор, Гемптон, Дромгелер, Саскатун, Кеґарі, Летбридж, Вест Форт і Монреал передали свої мандати спільним делегатам тих місцевостей.

Загалом всіх є 58 делегатів і делегаток, які представляють 52 філії і відділи Стіваришення Українських Робітничих Дім і Секції Женщин-Робітниць.

П'ятий Зізід Стіваришення є великою маніфестацією свідомості українського робітництва в Канаді. З поодиноких, майже не злучених між собою робітничих гуртків в 1918 році, Стіваришення протягом п'яти літ зросло в велику силу. Воно централізувало свою думку, енергію і свою працю.

З вузької групової організаційної роботи, воно вийшло на широкий організаційно-просвітний шлях. Воно охопило різні галузі організаційного, просвітнього і мистецько-культурного життя. Воно стало на тривку економічних підвалин, побудувало по цій Канаді гарні Робітничі Домі.

Проводячи непохитно одну свою лінію, витичену на початку свого засновання, Стіваришення розгалузило її в різні сторони, розпросторило свої широкі віти. А коли вглянемося глибше, то вже й ті віти від себе пускають нові паростки. Ніякі бурі, ні непогоди не захитали Стіваришення в його праці.

Вдвімає на хвилину в минулу. П'ять літ тому назад — лише розбиті гуртки; чотири роки тому назад перший зізід делегатів тих гуртків і перша підвалина під пляною організаційну працю; три роки тому назад другий зізід і додаткова підвалина — рожеві надії; два роки тому назад третій зізід — від надій до реальної праці, генеральна ревізія статута, діточі школи, перші спроби організації жіночки-робітниць, думка про діточі хори, оркестри; минулий рік — поставлення жіночої організації на реальний ґрунт, система в школах, Робітничі Запозомого Товариства, поставлення на тверду ступу драматичних гуртків.

А що скаже теперішній Зізід, що скаже він в П'яту Річницю існування Стіваришення?

До певної міри він вже сказав устами делегатів. Те що він сказав, можна сказати словами: **Ми на правильній дорозі!** Це, що на П'ятий Зізід прибуло таке поважне число делегатів з різних найдалішніх закутків Канади, каже нам, що Стіваришення на правильній дорозі. Велика кількість привітних телеграм і листів від різних організацій і поодиноких осіб Канади й Зауочених Держав свідчать як найкраще, що перед Стіваришенням Український Робітничий Дім лежить майбутнє.

Стіваришення, кристалізувавшись за п'ять літ в своїй організаційній, допомоговій і культурно-освітній праці, стало висловом українського робітництва і бідного фермерства в Канаді. Воно стало їх провідником, їх опікуном і тою ясною зіркою, що виведе ці працюючі маси з темноти на широкий культурний шлях.

Коли пишуться ці рядки, П'ятий Зізід Стіваришення робить підсумки своєї праці за минулих п'ять літ та накреслює шлях праці на наступний рік. А кожний рік приносить Стіваришенню нові здобутки як в організаційній, так і в освітній праці, приріднює йому все більше й більше прихильників.

Перед П'ятим Зізідом Стіваришення стоять великі завдання, які вже ним порушено: колективно сплатити довги, що тягнуть на Робітничих інституціях; швидко сплатити їх в 1924 році, бо вони є колодою на шляху організаційній і культурно-освітній праці; поставити на належну висоту діточі школи; розвинути ширше просвітню працю між жінками-робітницями; вирвати з темноти, забитості і збудити з байдужості ту прирідню українську працюючу масу, що тиняється нині по широких просторах Канади і сама не знає хто вона.

Ще одне важке, може найважкіше завдання має П'ятий Зізід Стіваришення: стати в обороні поневолених окупаційною польською і румунською владою українських земель: Галичини, Волині й Буковини. Ні на хвилину не повинні забувати українські працюючі маси в Канаді про звірське насильство чорної польської реакції над працюючими масами поневолених українських земель. Голос крові поляглих борців в Галичині кличе нас стати в обороні працюючих Галичини, Волині й Буковини. Тисячі томляться там по тюрмах. Розбещена шляхта тероризує мирне українське населення, замаикає школи і освітні інституції. І П'ятий Зізід Стіваришення повинен сказати в цім своє слово, повинен запротестувати перед працюючими цілого світа проти цього насильства; повинен поспішити з поміччю своїм братам, повинен сказати їм, що українське робітництво і фермерство в Канаді ні на хвилину не забуває про ту кривду, яку заподіяли Галичині своїм імперіалістичним боярами українських земель.

Нехай-же П'ятий Зізід Стіваришення Український Робітничий Дім стане висловом воді українських працюючих мас як в Канаді, так і в поневолених польською шляхтою і румунськими боярами українських земель.
 Хай жне П'ятий Зізід Стіваришення Укр. Роб. Дім!
 Хай жне Стіваришення Укр. Роб. Дім в Канаді!

СЛОВО ШЕСТОГО ЗІЗІДУ РАД КИЇВЩИНИ В ОБОРОНІ ГАЛИЦЬКОГО СЕЛЯНСТВА.

На початку січня ц. р. відбувся в Києві VI Зізід Рад Київщини, на котрім старенький член президії Комнезамів України т. Одинець став в обороні поневоленого селянства Сх. Галичини, Волині, Буковини й Бесарабії. Київський "Більшовик" з 10. січня помістив з приводу цього наступуючу статтю:

Шестий зізід працюючих Київщини на першому своєму засіданні устами т. Одинця звернувся до голови Радянського Уряду України т. Чубаря з пропозицією ужити-негайних і рішучих заходів на захист замордованого селянства Галичини та всіх окупованих українських місцевостей.

Цей факт глибокої солідарності господаря України з поневоленим своїм братом — селянином у "панській смузі", — це раз наочно свідчить про те, що працюючі України пильно стежать за тими негодними панськими поведінками, що терплять селяне Галичини, Волині, Буковини та Бесарабії в панському ярмі.

Працюючі Радянської України добре та гаразд знають, що гноблення українського селянства на тім боці кордонів дійшло зараз до нечуванних розмірів, до жахливої жорстокості.

Польська та румунська влада в своїй запекій злобі до українського "хлопа" за його невинні змагання злучитись з працюючими Радянської України, за його постійні спроби скинути з себе панське ярмо, — дійшла до звичайного бандитського розбою, до той межі звірчачої сваволі, де кожний працюючий, особливо, коли він селянин Українці — оголошується поза законом. Над ним можна чинити все, що забажається хижакам-окупантам.

ІМПЕРІАЛІЗМ РЕТЕЛЬНО ПРАЦЮЄ.

Політика рейнського сепаратизму, то-б то розшматовання Німеччини, провадиться з настирливостю, більшою, ніж коли-б то не було.

Правителі Франції провадять її вже п'ять років без уперу. Починаючи від Манжана аж до де-Меца, генерали, котрі панують над Рейном сприяли всім найпідозрілишим рейнським авантюристам, давали їм субсидії, викликали штучний рейн, одночасно смішний та ганебний, кінець котрого нам відомий. Сьогодні Пуанкарє допускає провал ялякво ніби Рейнської Республіки й знов провадять політику розшматовання Німеччини на нових, менш слабких засадах.

Він за цей раз знайшов підлогу в частині німецької буржуазії, котра розперезавшись, зраджує свою "батьківщину", щоб боронити свої інтереси.

Представлення надзвичайно поучаючі! Численні "поважні" капіталісти заінтересованих країв приймають на майбутнє думку про утворення Рейнської держави під французькою опікою, держави, котра жила би окремим життям та мала би окрему монету. Ця "Велика Ренанія" складається з найбагатшого в світі вуглевого басейну, з лісового та сільсько-господарського Рейнланду, з виноградарства Рейнланду та Мозелі, з фабрик хемічних виробів Палатинату (найважливіші у світі), з ткацьких фабрик Крефельду, з Золинґенських (німецький Шефільд) ножових заводів, а також з інших галузей найудосконаленіших індустрій.

В такій Ренанії, цілком незалежній від Німеччини, хто мав би бути справжнім господарем? Великий промисловий баоґ, лорено-рейно-вєстфальський, до котрого належали би магнати металургії та вугільники Франції й Німеччини, разом з банкірами обох країн. І всі разом під проводження окупацією французької

Польки та Румуни завзялись тепер за всяку ціну винищити все, що є живого й активного серед окупованих українських мас. Шлях винищення, звичайно, дикусський; масові розстріли, видалювання сіл, в'язниці, жорстокі заборони не тільки прояву будь якого громадського життя, а й самої української мови та української школи.

Зараз Галичина і всі окуповані землі українські — темна могода. Селянство замордоване й стероризоване до краю. Українська школа й культура в дикусський спосіб знищені Польками та Румунами. В Галичині, в окупованих українських місцевостях — роспука, стогін та панська п'яна сваволя. Цим стражданням, цюмо гнобленню українського люду мусить бути, нарешті кінець. Нарешті треба піднести рішучий голос на захист наших гноблених братів.

Відома річ, що за працюючих можуть сказати своє тверде слово — тільки працюючі.

VI зізід рад Київщини взяв першим своїм обовязком сказати це слово оборони заготованого українського селянства й категорично пересториги закордонним катам — Полькам та Румунам.

Ми знаємо, що пани не схаміняться і будуть далі винищувати українське селянство, але працюючі України не спиняться перед тим, щоб залямувати перед світовою громадою трудящих запеклу жорстокість польської та румунської буржуазії. І не тільки заплямують хижаків, а вживуть відповідних заходів до поліпшення страдницької долі українського селянства під ярмом окупантів.

VI Зізід Рад Київщини сказав своє слово. Наступуюче слово, певні ми, скажуть всі працюючі Радянського Союзу.

АРМІЯ ТА АДМІНІСТРАЦІЄЮ ДОБРОДІЯ ТІРАРА ТА ГЕНЕРАЛІВ.

Вже в Кобленці утворюється ємісійний банк, в котрому об'єдналися капіталісти. Франції, Бельгії та Рейнланду. Вони мають утворити свою власну валюту.

Крім того у великій капіталістичній пресі обох берегів Рейну пропонують додати до короткотермінових угод, тільки що підписаних Стіннесом з товариством, нові угоди та договірні контракти. "Починається нова доба" — проголошують ширителі думок Стіннеса та інших патріотів, колись всенімиш.

Як бачимо, тут широкий плян, здійснення котрого вже давно передбачали комуністи. Вимоги великого капіталізму здійснюються історією. Лоренська залізо й вєстфальське вугля повинні були зеднатися всупереч наслідкам, повним небезпеки, котру виявляє їх об'єднання при сучаснім буржуазнім режимі.

Це фактичне відділення Рейнланду від Німеччини могли тимчасово сприйняти розвиткові "справ" лоренських та рейнських капіталістів, котрі об'єдналися для задоволення спільних інтересів. Але певне не ця політика викличе дві жертви.

1. Перш усього пролетаріят, котрий негайно буде примушений відмовитись від своїх незначних здобутків й котрий муситиме відчутти довший робочий день зі збільшенням тягару свого рабського існування.
 2. Потім — мир, бо, з одного боку, англо-саксонські країни не мотимуть терпіти таку загрозую свою господарству, а з другого Німеччина не зможе довго терпіти, щоб Франція більш-менш отверто була господарем долі найбагатшої частини. Всюди будуть готуватись до війни, як після грабунку Ельзас-Лорени в 1871 р.

Париж. Марсель Кауцен.

ПОХОДЖЕННЯ ФІНАНСІВ.

Слово "фінанси" походить від середньовічного слова finatio (фінанція). Це означало суму виплати, що її правив суд за запізнення. Пізніше це слово почало означати взагалі платіж на користь держави та держави, і, нарешті, слово "фінанси" почали розуміти, як усе державне господарство в цілому і всі його прибутки й видатки.

Як же виникло це державне чи фінансове господарство? Воно виникло разом з утворенням держави. Держава з'явилася ще за давніх давен з племен та народів, коли маєтні класи утворили владу для захисту своєї власності та свого привілейованого становища. Державна влада протомого багатих століть, за винятком небагатих народів, зосереджувалася в руках небагатих народів, зосереджувалася в руках небагатих царів, королів та князів. Ці владарі, що вийшли з маєтних клас, з найзаможніших та найродовитіших родин, вважали себе за повновладних розпорядників країни, а весь народ за собі підлеглих. Проте, хоча тодішні царі вважали себе за не обмежених владарів, але по суті вони знаходились під впливом їхнього оточення — родовитих та заможних людей, — тому, головним чином, вони підтримували й захищали їх. А трудящі маси вони вважали за бидло, що мусіло було працювати своєю утримувати їх.

В стародавні часи та в середні віки державне господарство вважалося за тотожне з господарством самого державця. Цей останній, яко голова держави, потребував певну кількість коштів, насамперед, щоб утримувати свою родину та свій палац з близькими радниками, служками та найближчими товаришами на війні. Треба було мати харчі, одяг та помешкання, щоб утримати всіх їх.

Все це давало йому важку працю його підлеглих. Тут слід зупинитися на одному місці, яке важливо положено: характер державного господарства завжди визначає характер та будовою народного господарства. От, напр., в першій половині середньовіччя господарство було натуральним і кожний вдома виробляв все йому потрібне, починаючи від харчів і кімчатого посудом, одягом, помешканням, тощо. Селяне здобували всі ці продукти власною працею, помічники одержували їх коштом праці своїх кріпаків.

Завдяки такому натуральному господарству ніхто не мав потреби купувати щось, і лише деякі, найзаможніші люди діставали речі розкоши, дозвезені в Європу з заморських країн.

Цей натуральний лад господарства поклад своє своєрідне тавро й на державне господарство того часу, томіше — на господарство тодішніх державців.

Напр., французький король Карло I, що жив у VII столітті, мав кілька маєтків, що постодали йому величезну кількість збіжжя, масла, яєса, птиці, яєш та інших продуктів, що ними живився король, його родина й дружина. Як свідчать архівні записи, імператор Огон витрачав за рік тисячу свиней та баранів, вісім биків, тисячу мірок збіжжя, 10 діжок вина, 10 діжок пива, то-що.

Ніяких видатків держави на утримання армії та управління за середньовіччя не існувало. Коли король починав війну — всі підвладні йому вельможні люди (так звані фєвдали), що одержали від його ті чи інші земельні округи, зобов'язані були виступити з певною кількістю озброєних людей. Оці останні й становили тимчасову армію. Під час війни вони існували реквізиціями з мирного хліборобства, що його землею вони простоували. По війні ці воєнки повертали до дому.

Управління й суд держали фєвдали та їхні уповноважені, що існували коштом нату-

рального зборів з підвладного населення. Таким чином, король на управління державою не витрачав ані шєляга зі своєї скарбниці.

За наступні століття (XV—XVI) скарбниці королівська чи князівська вважалася тотожньою з державною скарбницею. За головні її видатки були витрати на утримання королівського палацу й його мешканців та на витребення й розкіш короля. Годі сказати, що за Генриха IV, у Франції, на початку XVII століття, видатки його палацу становили 8 мільонів ліврів з 15 мільонів усіх державних прибутків. За Людовика XIV, наприкінці XVII століття, ці видатки виносили 16—20 мільонів ліврів, тобто більше п'ятої частини всіх прибутків держави. Спорудження Версальського палацу коштувало 165 мільонів ліврів, коштанка "Короля-сонця" Маркіза Помпадур — 36 мільонів ліврів. Напередодні першої французької Революції, 1789 року, утримання короля Людовика XVI коштувало країну до 42-мільонів ліврів, що становило одну-третю всіх державних прибутків.

В старій Русі господарство князя, — а пізніше московського царя — вважалося за тотожне з державним господарством. Воно, власне, було господарством великого поміщика. На обовязок тодішніх урядовців покладалось обслуговування потреб князівського чи царського господарства. До них належали: скарбники, ключники, чашники (підчасні), пєсари, виночерпії, єблєнники, то-що. У XVII столітті видатки царського палацу становили коло однієї-шєстї державних прибутків.

Лише в XVIII столітті господарство державця та господарство держави остаточно поділилися. Всі прибутки першого йдуть на особисті потреби державця, всі прибутки другої — виключно на потреби держави, то-то на утримання війська, урядовців, на державні спорудження, то-що.

В другій половині середньовіччя, коли в Європу починають довозити заморські товари, переважно річні розкоші — починається торгівля ними. Разом з тим колишнє натуральне господарство починає перетворюватись в грошове. Спершу купували та продали гроші займають в натуральному господарстві селянина та поміщика незначне місце, але по трохи, особливо, коли виникли й почали розвиватись міста, де зосереджується промисловість і торгівля — грошове господарство розвивається чим далі хутчіш і в XVI столітті маємо в Європі вже розвинене грошове господарство.

Від тоді все господарство веде міське населення, продаючи продукти власної праці за гроші й купуючи за них все потрібне. А сільське населення переводить де далі більшу частину своєї продукції на грошовий розрахунок; спершу від третини до пів а потім ще більше.

Встановлення грошового господарства та виникнення нових господарів (торговців, ремісників та банкірів) замислює колисьшню одноманітність маси селянства, призвело до істотних змін у фінансовому господарстві. Поширення грошей та поява їх у кишені селянина, ремісників та торговців дає змогу витягти їх на користь держави в спосіб ріжних державних зборів (податків, то-що).

Ще в середньовіччя виникають всілякі податки та мита. Потім заводяться добровільні "дари" підлеглих, іноді на потреби короля — напр., щоб викупити його з полону, дати посег його дочці, та ин. Іноді король звертався до своїх підлеглих (до "станів" — дворянського, шляхетського, дуківницького та купецького), прохаючи матеріальної підтримки. Як що ці стани згодувались задовольнити проханя короля — вони розслали дали поміж себе встановлену Рапалу.

суму. Нарешті, король заводив державні монополії (так звані регалії) на продукцію та продаж ріжних товарів — солону, рибу, гірничу, монетову, на право польовання.

У стародавній Русі крім того були монополії на поташ, на збирання ревіну, на футро диких звірів та инші. Таким чином на початку нової історії бачимо фінансове господарство вже не натурального, але грошового характеру.

Проф. М. Соболяв.

ОСТРА ЗИМА В ГАЛИЧИНІ.

Вже давно не мали ми такої твердої зими, як цього року. В Галичині закурило таким свєгом, що тяжко дістатися з одного села до другого. Між Львовом і Станиславом залізничні потяги з трудом і великим опізненням пробіраються зі стації. Також з Відня пишуть нам, що в Австрії напало багато снігу. Трамвай у Відні й по пів дня не ходить, бо на вулицях гори снігу. Так само на Мадярщині панує люта зима. На Горішнім Шєску поклякло цивільне населення до праці біля очищення залізничного шляху. Поїзди, які йдуть з Польщі, до Німеччини дуже опізнуються. Та найцікавіше, що Балтійське море біля Фінляндії, Швеції, Естонії, а навіть біля німецьких берегів зовсім замерзло, а середню моря ливуть великі криги льоду, часом 10 м. високі. Корабельні порти зовсім замерзли так, що не може бути й бєсідї проїзду на море. На Чорнім морі бушують страшні бурі. Американські корабель "Korioe", що плыв з Царгороду до Одєси, попав у вир бурі й затонув. Кажуть, що загинуло разом з ним до 300 людей.

ВИКРИТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ЗМО ВИ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 15. січня. — В неділю вночі викрито тут величезний заговор фашістської організації "П.П.С." (Поготовне патріотуф польських), який мав на цілі переворот в Польщі, перебрання влади країною правими елементами і покликання короля на польський престол. Арештовано багато визначних діячів серед польського громадянства, між ин. інж. Пенкослафского, який мав стати диктатором, відомого організатора польських військових відділів в 1915 р. в Росії Горчинського, якому зарезервовано "становище" головного команданта безпеченства, капітана резерви Міхалєвського, промисловця Лєсьєвського, генер. Галинського, б. команд. варшавської поліції Стєпінського, кс. проф. Орачєвського і т. д.

АРЕШТИ БУВ. ПЕТЛЮРІВЦІВ НА ВОЛИНІ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

В звязку з переходом Тютиюнка на Радянську Україну, по всій Волині і на Поліссю заарештовано понад 30 чоловік, бувших петлюрївських старшин і козаків. В Ковлі заарештовано в тій справі відомого націоналіста, бувного посла до сейму М. Пирогова і б. старшину Палїва. Всі арештовані сидять в Луцькій тюрмі з розпоряджєности прокуратора Рівєнського Окружного Суду.

СТРАШНЕ ВАРВАРСТВО ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІ.

"Українське Слово" з 6. січня повідомляє: Дня 25. грудня, в перший день латинських рїздівних свєт, арештувала польська поліція в Баяоні коло Дїлявова 21-літнього парубка Микиту Когута й відвєзла його на "постерунок" в Дїлявова. На постерунок побито арештованого так сильно, що він того самого дня вечером від побоев помер.

НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКІ ПЕРЕГОВІРИ.

МОСКВА. Розпочались тут німецько-радянські торговельні переговори. Підставою для переговорів є договір заклучєний між обома державами в Рапалу.